

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Μ. Δευτέρα 18 Απριλίου 2022

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Ποιος φοβάται την Αμάλ

Είναι πορεία στο στόμα του λύκου η φυγή των ασυνόδευτων ανήλικων προσφύγων προς τη Δύση, ακόμη και διά μέσου χωρών με θεσμοθετημένο καθεστώς προστασίας. Κακουχίες, αστεγία, πολύμηνες κρατήσεις, απαγωγές, οικονομική και σεξουαλική εκμετάλλευση από κυκλώματα δουλεμπόρων.[...] Γι' αυτό και το ταξίδι της Αμάλ, της κούκλας ύψους 3,5 μέτρων με τη μορφή ασυνόδευτης προσφυγοπούλας, που ξεκίνησε από τη Συρία σε αναζήτηση της μητέρας της και έφτασε σήμερα στην Αθήνα, ύστερα από κάποιες περιπέτειες.[...]

Το ταξίδι της Αμάλ, πέρα από οδοιπορικό φίλιας στην Ευρώπη (οκτώ χώρες, 70 πόλεις), που θα τερματιστεί ύστερα από 8.000 χλμ. στο Μάντσεστερ, είναι και μια απόπειρα συμφιλίωσης των εχθρικών δυνάμεων, του εδώ και του εκεί, της Ανατολής και της Δύσης. Πρώτος ελληνικός σταθμός η Χίος, ακολούθησαν τα Ιωάννινα, τα Τρίκαλα, η Λάρισα, η Ελευσίνα και σήμερα η Αθήνα. Έπεται ο Πειραιάς και η αναχώρηση για Ιταλία. [...]

Όμως κάποιοι φοβούνται την Αμάλ. Πίσω από τη μαριονέτα που επιχειρεί να φέρει στο φως τις επικίνδυνες ατραπούς διωκόμενων εφήβων, ορισμένοι βλέπουν τον «δάκτυλο» διεθνών κέντρων για την αλλοίωση της πολιτισμικής μας παράδοσης, στοιχειωμένους αχυράνθρωπους και μαγείες για τον αφανισμό της λευκής φυλής. Εδώ υπεισέρχονται δύο βαθιοί φόβοι, η ξενοφοβία και η δεισιδαιμονία. Η ξύλινη κούκλα, που ανοιγοκλείνει τα μάτια και κινείται με τη βοήθεια τριών καλλιτεχνών, αντιμετωπίζεται από ποικιλώνυμους σκοταδιστές ως δούρειος ίππος, αφενός «ξένων εισβολέων» και αφετέρου κακοποιών πνευμάτων, ως φορέας του κακού.

Το ταξίδι της Αμάλ αποκάλυψε χρόνιους φανατισμούς, αδιαλλαξίες, μισαλλοδοξίες, αρχέγονες προκαταλήψεις, δόγματα ασάλευτα, που υποτάσσουν ψυχές και ανοίγουν στις κοινωνίες χαρακώματα. Νοσηρές εμμονές ανθρώπων, που προασπίζονται τις ιδέες τους με ακραία μέσα και διατρέχουν τον κόσμο σαν περιφερόμενα φρούρια. Όμως, παράλληλα έφερε χιλιάδες άλλους –που προσλαμβάνουν στιγμιαία την ωμότητα ανώδυνα από τα κινήτά τους– κοντά στον παιδικό εφιάλτη άκρας ανάγκης, ορφάνιας, ξεριζωμού, απόγνωσης, πείνας, στέρησης, πόνου, τρόμου, αγριοτήτων, αίματος, χωρίς φίλο, σπίτι, φαΐ, ασφάλεια, όνειρο. Οι γέφυρες ανάμεσα στο εγώ, στο εσύ και τους άλλους χτίζονται δύσκολα. Χρήσιμο και το λιθαράκι.

Τασούλα Καραϊσκάκη, Εφημερίδα «**Η Καθημερινή**», 02. 09. 2021

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Ν' ακούω καλά τ' όνομά σου

Κινήσαμε νύχτα τριάντα –σαράντα νοματαίοι. Από κάμποσες ώρες σταματάει, μας ανοίγει.

«Κατεβείτε γρήγορα», μας λέγει «φτάκαμαν».

Νύχτα όξω. Κάτσαμε κάτω από μια γέφυρα ως το ταχίό και το ταχίό μπήκαμαν στην πολιτεία, χωριστά. Δεν μου φαίνονταν για Αθήνα εκείνη η πολιτεία.

«Ποια πολιτεία είναι εδώ;» λέγω σ' ένα παιδάκι.

«Το Αγρίνιο», μου λέει.

Αντάμωσα δυο παιδιά, το πήραμε με τα ποδάρια για την Αθήνα. Δεν περβατήσαμε πολύ, βλέπουμε να περάει ένα αυτοκίνητο της αστυνομίας. Κοκαλώσαμε. Είπαμε διάβηκε, αλλά αυτό στάθηκε κι έρθε πίσώκωλα. Ρουγκουλήσαμε¹ σιακάτω, κι απέκει, ράχη ράχη, το πήραμε για την Αθήνα. Είχαμε για οδηγό τον δρόμο. Οι δυο συντρόφοι απόμεικαν να εργατέψουν σ' έναν που 'χε γη με λεμονιές. Εγώ έφτακα στην Αθήνα, μετά τρεις μέρες. Σκώθηκα από μια πλαγιά και φανερώθηκε μπροστά μου. Σκιάχτηκα λίγο. Στοιχείο πολιτεία, δεν την έσωνε το μάτι. Ηύρα ένα ταξί, με τήραξε² κάμποση ώρα αυτός να δει τι άνθρωπος είμαι.

«Μη σκιάεσαι³, έχω λεφτά», του λέγω.

¹ κατηφορίσαμε

² κοίταξε

³ φοβάσαι

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2022
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ2Γ(ε)

Με πήγε σ' ένα μοτέλ, κοντά στην Ομόνοια. Ήθελε ταυτότητα ο πορτιέρης.

«Δεν έχω», του λέω.

«Φεύγα», μου λέει, «παιδί. Θα βρω κάνα μπελά».

«Σε παρακαλώ, πατριώτη, Έλληνας είμαι, έχω λεφτά, δουλειά θέλω. Κάνε σχώριο, δώσ' μου ένα δωμάτιο.» [...]

Μου 'δωκε, πήγα σ' ένα ρεστοράντ, λιμάτωσα γερά, κατόπι έπεσα μολύβι. Σκόπηκα την άλλη μέρα το γιόμα. Βγήκα στην γύρα. Ρώτηξα για την Ομόνοια, κάποιον μπορεί ν' αντάμωνα εκεί. Ήταν γιομάτη με ανθρώπους από μέσα. Τήραξα για γνωστό, καένας. Έκατσα στο πεζούλι, κάποιος με χαιρέτησε στον πλάτη. Γυρίζω και βλέπω τρεις συντρόφους απ' τον στρατό, ο ένας Αλβανός, οι δυο Έλληνες κι Αλβανοί, ανακατεμένα αίματα. Ήταντοι ταϊσμένοι, φορεμένοι καλά. Φιληθήκαμαν. [...] Την άλλη μέρα πήγα πάλε στην Ομόνοια. Είδα έναν απ' το χωριό, απ' το σόι. Γύρισε αλλού. Στο χωριό ήμασταν άβγαλτοι από τα σπίτια. Δεν του έκρινα κι εγώ.

Μπίτισαν⁴ τα λεφτά, κοιμώνουν τις νύχτες σε γιατιά ή απουκάτω στο μετρό. Το πρωί έρχονταν πολλοί ντόπιοι με αυτοκίνητα και διάλεαν παιδιά για δουλειές εργατικές. Μαζεύονταν τα παιδιά τροῦρω⁵ μελίτσι, φώναζαν, πελεκιόνταν. Έπαιραν κάνα δυο, έφευγαν. Εγώ δεν ζύγωνα. Αν μου έγγεφε καένας, πήγαινα. Κατόπι σβαριζόμασταν σε κείνον τον τόπο, ξυλάγγουρα, μέχρι το νύχτωμα.

Πιαστήκαμαν μια μέρα με ντόπιους εργάτες. «Μας παίρτετε την χασιά μέσα απ' το στόμα. Ανάθεμα την κατάρρα που σας έφερε», είπε ένας και ρίχτηκε σε μια παρέα, με την βούρτσα που μπογιατίζε. Πέσαμαν κι άλλοι, γινήκαμε δεμάτι. Δίκιο είχαν κι αυτοί, δίκιο κι εμείς. Αλλά πού να το βρούμε; Ποιο κλαρί το κάνει;

Πέραγε κόσμος το πρωί βιαστικός, έκαναν πως δεν μας χαμπάριζαν, αλλά στα μάτια μας το 'πραζαν ότι είναι κάτι το σπουδαίο. Ήλεγες πως δεν είναι άλλοι από ταύτους. Στο στόμα το 'χα να τους πω ότι για κανέναν δεν κατεβάζει το ποτάμι κούτσουρα κάθε μέρα⁶. Οι γυναίκες, ιδίως οι παρουσιαζόμενες, έκαναν παραπανίσια βήματα να μην περάσουν από τεμάς.

Έκανα μεροκάματα απ' έδω κι απ' έκει. Η μοίρα μας ήταν να κυνηγήσουμε το λέκι⁷, όπου το βρούμε, αλλά μας καταπάταγαν παράξενα. Δεν μας έδιναν εκείνο που μας ανήκε. Μια φορά με παίρει ένας στο σπίτι του, μακριά απ' την Αθήνα, να του γυρίσω δυο τρία στρέμματα τόπο. Συμφωνήσαμε κάτι λεφτά. Το 'πιακα ολημερίς, το μπίτισα. Μου 'δωκε τα μισά.

«Δούλεψες λίγο», μου λέει.

⁴ τελείωσαν

⁵ τριγύρω

⁶ η καλή τύχη δεν είναι μόνιμη

⁷ αλβανικό νόμισμα

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2022
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ2Γ(ε)

«Όχι», του λέγω. «Δούλεψα όλη την μέρα ακατάπαυστα. Τα λεφτά.»

«Εκεί», μου λέει, «έχετε το χάλι σας, εκεί σκόνετε και κεφάλι». [...]

«Εγώ», του λέω, «δεν τα ξέρω αυτά. [...] Κείνος πούημουν στην αρχή, είμαι και τώρα. Εσύ άλλαξες σε λίγη ώρα. Δεν το 'χω σε τίποτα να το πατήσω πάλε το έρημό σου, να το κάνω πέτρα, όχι γη, και τα λεφτά κράτα τα».

Μου τα 'δωκε.

Σωτήρης Δημητρίου, *Ν' ακούω καλά τ' όνομά σου*, (διασκευασμένο απόσπασμα), Κέδρος, Αθήνα 2000, σ. 106-110

Παρατηρήσεις**ΘΕΜΑ Α**

Ποια είναι σύμφωνα με την αρθρογράφο η αρνητική πραγματικότητα που ανέδειξε το ταξίδι της Αμάλ; Να απαντήσετε περιληπτικά σε 60-70 περίπου λέξεις.

Μονάδες 10**ΘΕΜΑ Β**

Β1. Να σημειώσετε ποια από τις παρακάτω προτάσεις είναι **Σωστή (Σ)** ή **Λανθασμένη (Λ)**, σύμφωνα με το Κείμενο 1. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές από το κείμενο.

- α.** Η Αμάλ είναι μια κούκλα ύψους 3,5 μέτρων με τη μορφή μιας ασυνόδευτης προσφυγοπούλας, που κινείται με τη βοήθεια τριών καλλιτεχνών και που ξεκίνησε πορεία από τη Συρία για να καταλήξει στο Μάντσεστερ.
- β.** Το ταξίδι της Αμάλ αποσκοπεί στη συμφιλίωση των εχθρικών δυνάμεων Ανατολής και Δύσης.
- γ.** Πρώτος σταθμός της Αμάλ στην Ελλάδα είναι η Θεσσαλονίκη.
- δ.** Η Αμάλ έγινε δεκτή με ενθουσιασμό και αλληλεγγύη.
- ε.** Το ταξίδι της Αμάλ έφερε στο φως ξενόφοβες και φανατικές συμπεριφορές.

Μονάδες 10

B2. Ποια νοηματική σχέση συνδέει τη δεύτερη με την τρίτη παράγραφο του Κειμένου 1; (2 μονάδες). Πώς αποδίδεται λεκτικά και πώς εξυπηρετείται η πρόθεση της αρθρογράφου; (3 μονάδες)

Μονάδες 5

B3. Να σχολιάσετε τη χρήση των σημείων στίξης:

- (οκτώ χώρες, 70 πόλεις): παρένθεση
- «δάκτυλο»: εισαγωγικά
- παράλληλα έφερε χιλιάδες άλλους –που προσλαμβάνουν στιγμιαία την ωμότητα ανώδυνα από τα κινητά τους– κοντά στον παιδικό εφιάλτη άκρας ανάγκης, ορφάνιας, ξεριζωμού, απογνώσης, πείνας, στέρησης, πόνου, τρόμου, αγριστήτων, αίματος, χωρίς φίλο, σπίτι, φαΐ, ασφάλεια, όνειρο: διπλή παύλα, κόμμα

Μονάδες 4

B4. Να αναγνωρίσετε τη λειτουργία της γλώσσας στις παρακάτω φράσεις και να τη μετατρέψετε στην αντίθετή της.

- είναι πορεία στο στόμα του λύκου
- επιχειρεί να φέρει στο φως
- Χρήσιμο και το λιθαράκι.

Μονάδες 6

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. α Ποια συναισθήματα του βασικού ήρωα διαφαίνονται στο Κείμενο 2; Πώς αναδεικνύονται από τις αφηγηματικές τεχνικές (αφήγηση, διάλογο) που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας; Να απαντήσετε κάνοντας αναφορά σε σχετικά χωρία.

Μονάδες 15

β. Πώς αντιμετωπίζουν οι ντόπιοι τον βασικό ήρωα σύμφωνα με το κείμενο 2; Ποιες σκέψεις και συναισθήματα σας προκαλεί η στάση τους; Να απαντήσετε σε ένα κείμενο 150 λέξεων.

Μονάδες 20

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2022
Β' ΦΑΣΗ

Ε_3.Νλ2Γ(ε)

ΘΕΜΑ Δ

Σύμφωνα με την αρθρογράφο του Κειμένου 1 το ταξίδι της Αμάλ αποκάλυψε ανάμεσα σε άλλα χρόνιους φανατισμούς και αρχέγονες προκαταλήψεις. Να γράψετε ένα δικό σας κείμενο 250- 300 λέξεων που θα δημοσιευθεί στη σχολική εφημερίδα για τις αιτίες πρόκλησης αυτών των φαινομένων, αξιοποιώντας επίσης πληροφορίες από το πρώτο κείμενο. Με ποιους τρόπους πιστεύετε ότι το σχολείο θα μπορούσε να συμβάλει στον περιορισμό τους;

Μονάδες 30

ΣΥΝΕΙΡΜΟΝΟΝ
ΑΡΙΔΑΙΑ